

COVID-19: Demenca in zmanjšanje kognitivnih funkcij – ključne informacije

Večina ljudi z demenco je starih nad 65 let (v Sloveniji imamo eno petino ali 20 % prebivalcev starih 65 let ali več) in imajo tudi druga pridružena zdravstvena stanja, zaradi katerih so še bolj dovzetni za okužbo z novim koronavirusom in imajo ob okužbi tudi večjo verjetnost težkega poteka bolezni z dodatnimi simptomi in zapleti. Po ocenah strokovnjakov v socialno varstvenih zavodih oziroma domovih starejših občanov ima demenco okrog tri četrtine varovancev.

Ključne informacije:

- ▶ Osebe z demenco so ob okužbi nagnjene k razvoju delirija (gre za hudo stanje zmedenosti). V kolikor se pri varovancu, ki ima sindrom demence, pojavi tako stanje naj bo strokovno osebje pozorno in ravna kot v primerih suma okužbe.
- ▶ Odhod na zdravljenje v bolnišnico pri vsaki osebi vzbuja strah. Še težje je bolnikom z demenco. Za strokovno osebje, ki skrbi za triažo, presejanje, zgodnje prepoznavanje in zdravljenje so informacije, da ima oseba demenco ključne. Za klinični pregled in zdravljenje oseb z demenco je potreben dodaten čas. Smiselno se je izogniti nepotrebnim sprejemom v bolnišnico.
- ▶ Nekatere osebe z demenco imajo težave z razumevanjem kompleksnih navodil glede samoizolacije ali navodil glede potrebe in izvajanja umivanja rok. Za reševanje težav je ključno, da so informacije vedno dostopne in da se kontinuirano ponavljajo.
- ▶ Osebe z demenco so manj sposobne poročati o svojih simptomih, saj imajo težavo z razumevanjem in komunikacijo. Skrbniki in strokovnjaki naj bodo pozorni na simptome in znake virusa pri osebi z demenco in naj se ne omejijo le na tisto kar jim oseba z demenco sporoča preko besed.
- ▶ Osebe z demenco imajo lahko povečano tveganje za razvoj okužb pljuč in dehidracije zaradi težav pri požiranju, zato je v pomoč, če se sproti spremlja in ocenjuje sposobnost požiranja pri bolnikih z demenco.

Specifična podpora:

- ▶ Izkušeni prostovoljci lahko nudijo podporo še posebej tistim osebam z demenco, ki živijo same, pa tudi njihovim svojcem.
- ▶ Osebe z demenco, ki živijo same, se že sicer lahko počutijo osamljene, ob dodatni samoizolaciji pa potrebujejo dodatno podporo in pomoč tudi za zmanjševanje posledic čustvenega vpliva ob ločitvi od bližnjih.
- ▶ Podpora skupnosti je ključna. V Sloveniji imamo različne možnosti. Na voljo so tudi skupine za samopomoč, svetovanje za skrbnike in svojce oseb z demenco (npr. <https://www.spomincica.si/>).
- ▶ V danih razmerah obstaja povečana obremenitev za svojce, skrbnike oseb z demenco. Poleg tega imajo tudi sami tveganje za okužbo, saj mnogi tudi sami sodijo v rizično skupino. Lahko zbolijo in so tako takrat nezmožni skrbeti za osebo z demenco. Sorodniki, prijatelji in prostovoljci naj z njimi dnevno ohranjajo stike.
- ▶ Sorodniki in prijatelji, ki ne morejo fizično obiskati osebe z demenco, naj stike ohranjajo s pomočjo novodobne tehnologije, ki omogoča ohranjanje stikov na daljavo.

Povzeto in prirejeno po Burns, A. (2020). COVID-19: Dementia and cognitive impairment. British Geriatrics Society. <https://www.bgs.org.uk/resources/covid-19-dementia-and-cognitive-impairment>, 25. 5. 2020